

Romateatern sätter upp Bergmans *Sommarnattens leende*

– Här finns en stor likhet mellan Bergman och Shakespeare

Ingmar Bergmans film *Sommarnattens leende* hade premiär 1955, och vann pris på Cannes-festivalen 1956. Stephen Sondheim och Hugh Wheeler använde den som underlag för Broadway-musikalen *A Little Night Music* 1973. Den blev film 1979. Nina Pontén har gjort några lysande Shakespeareöversättningar för Romateatern. Nu har hon dramatiserat Bergmans film.

SOMMARNATTENS LEENDE HAR PREMIÄR i Roma den 27 juni. När jag ringer upp henne berättar hon att Romateatern började fundera på det här projektet redan 2016.

– Det slutgiltiga beslutet togs hösten 2017. Då blev det klart att vi skulle sätta upp *Sommarnattens leende* i samarbete med Dramaten. Det är kostsamt att göra en föreställning som utspelas vid sekelskiftet 1900. Kostymer och rekvisita måste stämma med den tiden.

– Inför arbetet med dramatiseringen läste jag inte bara Bergmans filmmanus noga, jag tittade också på filmerna *Den goda viljan* och *Söndagsbarn*. De handlar om Bergmans föräldrar, respektive om hans barndom.

NINA PONTÉN FRAMHÅLLER ATT FILM och teater har olika berättartekniker. På film kan man göra snabba klipp mellan olika miljöer. Man kan också använda extrema närbilder i berättandet. På teatern måste man ta till andra medel.

– Min dramatisering ligger mycket nära Bergmans manus. Men jag har skapat en ramberättelse. I filmen kommer kusken Frid in sent i handlingen, och det är först mot slutet som han och pigan Petra blir ett kärlekspar. I min pjäs är han med redan i början. Och de två liksom ledsagar publiken genom den första akten. Den lille pojken som bara skymtar i filmen, har blivit en rollfigur som fungerar som sidekick till Frid.

NÄR JAG FRÅGAR NINA PONTÉN OM hon blivit överraskad av något under arbetet skrattar hon:

Delar av ensemblen i *Sommarnattens leende* på Romateatern. Foto: Håkan Larsson

– Många har sagt att *Sommarnattens leende* är influerad av Shakespeares *En midsommnattsdröm*. Den pjäsen känner jag väl. Jag spelade i den på Romateatern 2002, och har också regisserat den i Norge. Och visst ser jag vissa likheter. Här finns ett ungt kärlekspar som flyr, här dricker man vin som får alla att leva ut inneboende önskningar.

– Men i Shakespeares pjäs får ju inte rollfigurerna i sig drogen på eget ansvar. Det är någon annan som förtrollar dem, så att de blir kära i fel personer. Och när jag läste Bergmans manus noga, så hittade jag minst lika många likheter med Molière, Strindberg och andra storheter!

– När jag trängde in i filmmanuset kände jag att det här minsann inte någon lättsam komedi. Texten har en slipad yta. Fräcka repliker och ett kaxigt persongalleri. Men i nästan varenda replik finns det något underliggande, som pockar på att komma upp till ytan. Bergman inleder sitt manus med ett citat han hämtat från den brittiske dramatikern Georg Bernard Shaw: "Livet upphör inte att vara komiskt för att någon dör. Det upphör inte heller att vara tragiskt för att någon skrattar".

– Här finns en stor likhet mellan Bergman och Shakespeare. Båda insåg att för att något ska vara riktigt roligt, så måste det finnas den djupa tragiken i botten. Och vice versa: att

man kan få skratta i något som är djupt tragiskt. Jag har stoppat in några Shakespearecitat i vår pjäsversion. Inte från någon av hans komedier, utan från *Hamlet* och från *Othello*.

ROMATEATERN SPELAR SOMMARTEATER för en familjepublik. Pontén har tänkt mycket på det under arbetet med dramatiseringen:

– Jag hade ambitionen att det skulle bli litet mer komedi än i filmen. Här hade jag hjälp av en annan likhet mellan den och *En midsommnattsdröm*. Båda berättar många sammanvävda historier. Och här finns personer av många generationer att identifiera sig med. Det är det unga paret, den trassliga medelåldern, tjänstefolket som tar livet med en klacksark.

SIST FRÅGAR JAG OM NINA PONTÉN visste vilka skådespelare som skulle medverka när hon gjorde dramatiseringen.

– Nej, men när jag har översatt eller bearbetat Shakespeares pjäser brukar jag alltid försöka tänka mig vem som skulle vara perfekt i varje roll. Jag kan ta vilka jag vill – kompisar såväl som levande eller döda skådespelare. Detta hjälper mig att känna in texten. Nu använde jag mig av samma metod när jag arbetade med *Sommarnattens leende*. Här hade jag naturligtvis hjälp av de i aktörer som är med i filmen.

Intervju: Kent Haggglund